

POSTANOWIENIE

Dnia 24 kwietnia 2024 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Marek Pietruszyński

w sprawie **B. H.** skazanego za czyn z art. 226 § 1 k.k.
po rozpoznaniu na posiedzeniu w Izbie Karnej w dniu 24 kwietnia 2024 r.
zażalenia skazanego na postanowienie Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 6 lipca 2022 r., sygn. V Ka 161/20
o nieuwzględnieniu wniosku skazanego o przywrócenie terminu do złożenia
wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi
z dnia 17 sierpnia 2021 r., sygn. V Ka 161/20
na podstawie art. 530 § 3 k.p.k.

p o s t a n o w i ł:

zażalenia nie uwzględnić, zaskarżone postanowienie utrzymać w mocy.

[J.J.]

UZASADNIENIE

Wyrokiem Sądu Rejonowego dla Łodzi – Śródmieścia w Łodzi z dnia 6 listopada 2019 r., sygn. IV K 862/19 B. H. został uznany za winnego popełnienia czynu z art. 226 § 2 k.k. i orzeczono wobec niego karę roku ograniczenia wolności w postaci nieodpłatnej kontrolowanej pracy na cele społeczne w wymiarze 20 godzin w stosunku miesięcznym.

Od tego wyroku apelację wniósł obrońca oskarżonego z urzędu.

W toku rozprawy apelacyjnej w dniu 1 kwietnia 2021 r. oskarżony złożył wniosek o wyłączenie od rozpoznania sprawy sędziego – Przewodniczącego składu orzekającego w tej sprawie.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 14 kwietnia 2021 r. wniosek ten nie został uwzględniony.

Na kolejnym terminie rozprawy apelacyjnej w dniu 4 sierpnia 2021 r. oskarżony przedłożył sędziemu Przewodniczącemu kolejny wniosek o jego wyłączenie od rozpoznania tej sprawy (datowany na dzień 3 sierpnia 2021 r.), po czym opuścił salę rozpraw. Następnie Przewodniczący składu orzekającego, z uwagi na złożenie wniosku o jego wyłączenie, zarządził przerwę w rozprawie do dnia 17 sierpnia 2024 r. do godziny 10:00, a wniosek o wyłączenie przedstawił Zastępcy Przewodniczącego Wydziału celem podjęcia stosownych decyzji.

Postanowieniem Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 13 sierpnia 2021 r., sygn. V Ka 161/20 wniosek o wyłączenie pozostawiony został bez rozpoznania.

W dniu 17 sierpnia 2021 r. na kolejny termin rozprawy oskarżony nie stawił się. Przewodniczący składu orzekającego poinformował strony, że oskarżonemu informację o terminie rozprawy i o treści postanowienia przesłano pocztą i mailem.

W tym też dniu Sąd Okręgowy w Łodzi wydał wyrok o sygn. V Ka 161/20 utrzymujący w mocy zaskarżony wyrok.

Na wszystkich terminach rozprawy apelacyjnej był obecny ustanowiony obrońca z urzędu.

Po wyroku akta sprawy zostały zwrócone do Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, skąd zostały przesłane do Sądu Okręgowego w Łodzi XII Wydział Cywilny Rodzinny do sprawy XII C 514/21 dotyczącej B. H. .

W dniu 22 września 2021 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wpłynął mail od skazanego, w którym zarzucił Sądowi niepowiadomienie go o terminie rozprawy w dniu 17 sierpnia 2021 r. i wydanie wyroku pod jego nieobecność.

W dniu 23 września 2021 r. Starszy sekretarz Sądowy V Wydziału Karnego Odwoławczego Sądu Okręgowego w Łodzi sporządził notatkę nawiązującą do treści maila skazanego, w której stwierdzono, że zawiadomienie o terminie rozprawy w dniu 17 kwietnia 2021 r. zostało przesłane na ustne polecenie

Przewodniczącego V Wydziału Karnego Odwoławczego na adres mailowy, który znajdował się na jednej z korespondencji mailowej w aktach sprawy.

W dniu 30 września 2021 r. zarejestrowane zostało w Sądzie Okręgowym w Łodzi pismo skazanego z dnia 27 września 2021 r., w którym - z uwagi na niedopełnienie obowiązków przez adwokata - jak i sąd w zakresie poinformowania go o terminie rozprawy, zażądał przesłania wyroku wraz z uzasadnieniem. W celu rozpoznania wniosku skazanego dotyczącego przesłania wyroku z uzasadnieniem Sąd Okręgowy w Łodzi V Wydział Karny Odwoławczy wielokrotnie zwracał się do Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi o nadesłanie akt sprawy. Akta te zostały przesłane Sądowi Okręgowemu V Wydział Karny Odwoławczy w Łodzi w dniu 13 stycznia 2022 r.

Po zwrocie akt, na piśmie skazanego z dnia 27 września 2021 r. zamieszczono dekretację o zarządzeniu o przesłaniu wyroku do wiadomości skazanego, z informacją, że uzasadnienie nie było sporządzone. Zarządzenie zostało wykonane w dniu 18 stycznia 2022 r.

Następnie akta sprawy zostały wypożyczone Sądowi Apelacyjnemu w Łodzi w związku ze złożonym przez skazanego wnioskiem o wznowienie postępowania w tej sprawie.

W dniu 1 kwietnia 2022 r. do Sądu Okręgowego w Łodzi wpłynął wniosek skazanego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku Sądu odwoławczego, który orzekł w jego sprawie. Postanowieniem z dnia 6 lipca 2022 r, sygn. V Ka 161/20 Sąd Okręgowy w Łodzi nie uwzględnił wniosku skazanego o przywrócenie terminu do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie uzasadnienia wyroku Sądu Okręgowego w Łodzi z dnia 17 sierpnia 2021 r., sygn. V Ka 161/20.

W uzasadnieniu postanowienia wskazano na treść art. 422 § 1 k.p.k. w zw. z art. 457 § 2 k.p.k., zgodnie z którą strona może złożyć wniosek o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku w terminie 7 dni od daty ogłoszenia wyroku. Stwierdzono również, że wobec skazanego nie występowała żadna z przyczyn uzasadniających sporządzenie i doręczenie odpisu wyroku wraz z uzasadnieniem z urzędu. Podniesiono nadto, że skazany samodzielnie opuścił salę rozpraw w dniu 4 sierpnia 2021 r, czego konsekwencją był brak obowiązku

zawiadamiania go o terminie rozprawy przerwanej, wyznaczonym na dzień 17 sierpnia 2021 r. Podniesiono też, że to na skazanym ciążył obowiązek uzyskania informacji o dalszym toku postępowania. W końcu wskazano, że skazany nie przedstawił żadnych powodów uzasadniających przywrócenie terminu do złożenie wniosku o sporządzenie i doręczenie uzasadnienia wyroku, a skutki nieobecności na rozprawie apelacyjnej obciążają wnioskodawcę.

Po wydaniu tego postanowienia akta sprawy zwrócone zostały do Sądu Rejonowego dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi, po czym wypożyczone zostały Sądowi Okręgowemu w Łodzi XII Wydział Cywilny Rodzinny. Sąd Okręgowy w Łodzi V Wydział Karny Odwoławczy wielokrotnie monitował Sąd Rejonowy dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi o zwrot akt, które jednak z uwagi na postępowanie toczące się przed Sądem Okręgowym w Łodzi XII Wydział Cywilny Rodzinny nie były zwracane. Akta sprawy zostały zwrócone Sądowi Rejonowemu dla Łodzi Śródmieścia w Łodzi IV Wydział Karny – Sekcja Wykonywania Orzeczeń 18 sierpnia 2023 r., po czym w dniu 25 sierpnia 2023 r. przekazane zostały Sądowi Okręgowemu w Łodzi V Wydział Karny Odwoławczy.

Następnie odpis postanowienia z dnia 6 lipca 2022 r. wraz z pouczeniem o możliwości wniesienia zażalenia został doręczony skazanemu w dniu 22 września 2023 r.

Zażalenie zostało wniesione przez skazanego w ustawowym terminie.

W zażaleniu skazany zakwestionował obarczenie go winą za opuszczenie sali rozpraw w dniu 4 sierpnia 2021 r., jak też zarzucił sądowi, że został powiadomiony o terminie rozprawy wyznaczonym na dzień 17 sierpnia 2021 r. na jeden dzień przed terminem, na adres mailowy, którego nie używał od roku. Zarzucił również bezprawne niesporządzenie uzasadnienia wyroku sądu odwoławczego, mimo że Sąd Najwyższy nałożył obowiązek podjęcia stosownych decyzji w jego sprawie.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje.

Zażalenie nie jest zasadne.

W zaskarżonym postanowieniu trafnie wskazano, jaki jest ustawowy termin dla strony do wniesienia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku. Zasadnie też wskazano, że w sytuacji skazanego nie zachodziła podstawa prawna do sporządzenia uzasadnienia i jego doręczenia z urzędu. Trafnie też

podniesiono, że mimo opuszczenia przez oskarżonego sali rozpraw w dniu 4 sierpnia 2021 r., po złożeniu wniosku o wyłączenie sędziego, ale przed wydaniem przez sędziego decyzji o zarządzeniu przerwy w rozprawie i wyznaczeniu kolejnego jej terminu, nie istniał po stronie sądu obowiązek zawiadomienia go o kolejnym terminie rozprawy. Zgodnie bowiem z treścią art. 402 § 1 k.p.k. osoby uprawnione do stawiennictwa na rozprawie nie muszą być zawiadamiane o nowym terminie, nawet (co w sytuacji oskarżonego nie miało miejsca) jeśli nie uczestniczyły w rozprawie przerwanej. Oznacza to, że osoby, które biorą udział w procesie zobowiązane są we własnym zakresie dowiedzieć się o nowym terminie rozprawy, a w przypadku gdy nie będą w niej uczestniczyć, nie będą mogły powoływać się na naruszenie w stosunku do nich obowiązku z art. 117 § 1 k.p.k. (zawiadamiania o czasie i miejscu czynności procesowej), nawet jeśli nie uczestniczyły w rozprawie z przyczyn od siebie niezależnych. Jednocześnie w piśmiennictwie zauważa się, że nawet w sytuacji, gdy zawiadomienie osób uprawnionych do udziału w rozprawie po przerwie nie jest obowiązkowe, nie ma przeszkód do ich zawiadomienia, jeżeli sąd uzna to za celowe (por. K. Dudka (red.) Kodeks postępowania karnego. Komentarz, Wydanie 3, Warszawa 2023, s. 901). Takie zawiadomienie, w sytuacji jego nie doręczenia (na co wskazuje skarżący), nie rodzi jednak dla strony uprawnienia do powoływania się na naruszenie obowiązku wskazanego w art. 117 § 1 k.p.k.

W kontekście tych wywodów podnieść również należało, że oskarżony miał w tej sprawie, wobec złożenia kolejnego wniosku o wyłączenie sędziego i znanego mu trybu postępowania przez sąd z uprzednim wnioskiem o wyłączenie sędziego, świadomość kontynuacji procesu.

Wskazane wywody przekonują, że niedotrzymanie terminu ustawowego do złożenia wniosku o sporządzenie na piśmie i doręczenie uzasadnienia wyroku nastąpiło wyłącznie z okoliczności leżących po stronie skazanego.

Zatem zaskarżone orzeczenie jest trafne.

Wskazane w zażaleniu zobowiązanie Sądu odwoławczego przez Sąd Najwyższy do podjęcia stosownych decyzji w sprawie, związane było wyłącznie z faktem skierowania do Sądu Najwyższego pisma, sporządzonego własnoręcznie przez skazanego dnia 30 kwietnia 2023 r. i zatytułowanego „kasacja”. Podjęcie

stosownych czynności związane było z koniecznością podjęcia przez sąd odwoławczych określonych czynności procesowych (art. 429 § 1 k.p.k.) warunkujących możliwość przyjęcia kasacji. Pismo Sądu Najwyższego w żadnym razie nie zobowiązywało Sądu odwoławczego do uwzględnienia wniosku skazanego o sporządzenie uzasadnienia i jego doręczenie.

Z tych względów postanowiono jak na wstępie.

[J.J.]

[ms]